

Oznaka poročila: ARRS-RPROJ-ZP-2010-1/72

ZAKLJUČNO POROČILO O REZULTATIH RAZISKOVALNEGA PROJEKTA

A. PODATKI O RAZISKOVALNEM PROJEKTU

1. Osnovni podatki o raziskovalnem projektu

Šifra projekta	J6-9726
Naslov projekta	Sodobna kultura v krizi družbene kohezivnosti
Vodja projekta	15334 Marija Breznik Močnik
Tip projekta	J Temeljni projekt
Obseg raziskovalnih ur	4.050
Cenovni razred	A
Trajanje projekta	01.2007 - 12.2009
Nosilna raziskovalna organizacija	581 Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta
Raziskovalne organizacije - soizvajalke	
Družbeno-ekonomski cilj	13. Splošni napredek znanja - RiR financiran iz drugih virov (ne iz splošnih univerzitetnih fondov - SUF)

2. Sofinancerji¹

1.	Naziv	
	Naslov	
2.	Naziv	
	Naslov	
3.	Naziv	
	Naslov	

B. REZULTATI IN DOSEŽKI RAZISKOVALNEGA PROJEKTA

3. Poročilo o realizaciji programa raziskovalnega projekta²

Raziskava *Sodobna kultura v krizi družbene kohezivnosti* je napovedala, da se bo ukvarjala z dramatičnimi in protislovnimi procesi, ki pretresajo kulturno sfero. Hipoteza raziskave je bila, da se notranje artikulacije in načini, kako se kulturne prakse povezujejo z drugimi družbenimi praksami, drastično spreminjajo s svetovnim družbenim preoblikovanjem. V projektu raziskovalne naloge smo zapisali: »Če je bil v 15. stoletju vznik »kulture« nekapitalističen pogoj, ki je pripeljal do zmagoslavja kapitalistične ekonomije, današnja »razpustitev« avtonomne kulturne sfere kaže na to, da so se kulturne prakse preselile v jedro kapitalistične ekonomije kot

pogoj, da se začne nov cikel ekonomske preobrazbe.«

Raziskovalci so zbrali in analizirali podatke ter proučevali procese na področju kulture, glavne udeležence v kulturi in njihove prakse v treh slovenskih mestih (Ljubljana, Maribor, Koper), ki so jih obravnavali v širšem okolju kulturnih procesov, gibanj in sprememb v Sloveniji. Vključili so komparativni pregled stanja in sprememb v treh sosednjih mestih – Trieste/Trstu, Graz/Gradec in Zagreb. Poudarek je bil na analizi splošnih globalnih procesov, predvsem pa evropskih, da bi pojasnili potencialne Slovenije in okoliških regij v svetovni tekmi in da bi ugotovili, kakšne možnosti imajo s sedanjimi kulturnimi politikami.

V terenski raziskavi so raziskovalci ugotovili, da se upravljanje kulture in postopki odločanja razlikujejo od države do države in od mesta do mesta z vrsto lokalnih specifičnosti, vendarle pa so splošne zastavitve in cilji kulturnih politik obravnavanih dežel podobni, skorajda homogenizirani: zagovarjajo iste "vsebine" (ki zadevajo umevanje kulture, cilje, prioritete) in se izražajo v podobnih kategorijah ("nacionalna identiteta", "tržna naravnost", "kreativne industrije", "avtorske pravice"...). Primerjava med starima članicama EU (Italija, Avstrija), novo članico (Slovenijo) in kandidatko EU (Hrvaška) v regiji resda potrjuje tezo o Evropi različnih hitrosti, vendarle se »zaostajanje« pri prevzemanju evropskega pravnega reda lahko pokaže tudi obratno sorazmerno z javnim dostopom do mehanizmov odločanja. Tako se je vsaj pokazalo pri vključevanju javnosti v oblikovanje nacionalnih kulturnih programov: na Hrvaškem ga je sestavila 30-članska strokovna skupina na podlagi javnih razprav; v Sloveniji je zadnjega sestavila 10-članska skupina, ki je pripombe na končni izdelek zbirala po elektronski pošti; v Avstriji se je zadnja delovna skupina sestala leta 1998; v Italiji o nacionalnih programih razmišljajo politične

[1]

stranke v volilnih programih, vlade pa o njih odločajo v letnih finančnih načrtih.

V nacionalnih in lokalnih dokumentih se kultura pojavlja kot pomemben dejavnik pozitivnega razvoja nacionalnih skupnosti, vendarle raziskovalne ugotovitve relativizirajo to predpostavko. Statistike izbranih držav poročajo o hitrem povečevanju zaposlovanja v kulturi (najbolj v Italiji s 35% rastjo zaposlovanja, medtem ko je bila rast gospodarstva nasploh le 1%). Rast zaposlovanja na tem področju naj bi potrdilo restrukturacijo evropskih družb v post-industrijske »družbe znanja«, vendar pa se število novih delovnih mest povečuje s prekarimi delovnimi razmerji (v Italiji skorajda 50% vseh zaposlenih, v Avstriji 40%, v Sloveniji 20%), ki postavljajo te delavce pred socialno negotovost, z ekonomsko odvisnostjo pa tudi pod politični nadzor. Na splošno se zmanjšuje tudi kupna moč gospodinjstev za kulturne dobrine – indeksi za »kulturo in rekreacijo« se sicer (razen v Italiji) vzpenjajo navzgor, če pa bi vzeli le kulturo, bi se indeksi verjetno obrnili navzdol. Poleg tega so se bistveno znižali izdatki za kulturo revnih gospodinjstev, zaradi česar so se kulturne razlike med prebivalstvom povečale.

Mnoge slovenske, evropske in mednarodne raziskave, ki smo jih primerjali, potrjujejo splošni tezi o hitri rasti kulturnih industrij. Primerjava je opozorila na metodološki problem, da je večina raziskav pretirano »prožna« glede definicije kulturnih dejavnosti, med katere prištevajo oglaševanje, zabavno elektroniko, programsko opremo, rekreacijo ... Med vsemi je Unescova študija pri definiciji kulturnih dejavnosti najstrožja (ob pomanjkljivosti, da je izključila film, kar smo »popravili« s podatki iz drugih raziskav): tako okrnjena raziskava je izpeljala sklep, da se je svetovna menjava kulturnih blag od leta 1994, ko je bila vredna 39,3 bilijona, podvojila do leta 2002, ko je dosegla že 59,2 bilijona. Kljub absolutni gospodarski rasti »kulturnih industrij« je njihova rast relativna v primerjavi z drugimi gospodarskimi sektorji, saj je v letu 2002 še vedno ostala pri 1% svetovnega BDP. Večina svetovne menjave na področju kulturnih blag sicer poteka v »severnoatlantskem bazenu«, vendarle pa Unescova študija opozarja, da zahodne družbe izgubljajo konkurenčno prednost na nekaterih področjih, denimo, na področju videoiger, s katerimi Kitajska in Japonska dosegata kar polovico vsega svetovnega izvoza.

Raziskava torej ni mogla potrditi teze o ekonomskem pomenu »kulturnih industrij« za zahodne družbe, zaradi česar naj bi Evropa postala »mehka sila« v svetu. Potrdila pa je tezo o širjenju tržne regulacije na področja kulturne produkcije. Raziskovalci so s terenskimi raziskavami v regiji ugotovili, da v starih članicah EU (Avstriji in Italiji) pospešeno poteka proces restrukturacije kulturnih institucij v institucije zasebnega prava (denimo, Theaterholding GmbH na Dunaju in v Gradcu, Teatro Verdi v Trstu ...) in prenos javnih institucij v zasebno upravljanje skozi razne oblike »javno-zasebnega partnerstva«. Slovenija in Hrvaška jima v teh procesih

[2]

počasi, a odločno sledita. Novo odkriti ekonomski pomen kulturne produkcije zatorej tiči predvsem v prenosu teh dejavnosti iz netržne regulacije v tržno, kar ima specifične učinke na

[3]

delovno silo (zlasti »prekarizacijo«) in na dostop do kulturnih blag, ki ustvarja vse večje kulturne razlike. Raziskava je zato pomembno opozorila na demagoške uporabe koncepta »kreativnih industrij« in »nematerialne produkcije«.

Osnovna poteza vseh procesov je, da kulturne produkcije niso več na glavo obrnjene ekonomske logike, kakor jih je še opisoval sociolog Pierre Bourdieu, ki bi iz zavračanja in zaničevanja ekonomskega profita ustvarjale prav to, kar naj bi odvrčale: se pravi, profit. Kulturne

[4]

produkcije dejansko postajajo del globalnega podjetništva. V nadaljnjih analizah smo se zato ukvarjali z notranjo artikulacijo kulturnih produkcij: z zbranim gradivom, s statističnimi podatki in pol-strukturiranimi intervjuji z umetniki, producenti, kulturnimi posredniki, direktorji kulturnih institucij in sponzorji smo proučevali »mikro« in »makro« ravni povezav in pokazali, kako se lokalni in nacionalni kulturni procesi vključujejo v sodobne globalne procese. Ugotovitve iz pogovorov smo predstavili skozi štiri polja kulturne produkcije: vizualne umetnosti, odrske umetnosti, glasbo in založništvo. Za vsako področje smo pripravili posebno poročilo, k vsakemu

[5]

pa sta neodvisna strokovnjaka napisala komentar. Poročila so se ukvarjala zlasti s produkcijskimi pogoji, z notranjo preobrazbo kulturne produkcije in samih kulturnih institucij, s kontradikcijami med prežitki nacionalne kulture in novo hegemonijo internacionalnega umetnostnega sistema, s strategijami reform javnega sistema in z naddoločenostjo lokalnih in regionalnih procesov z globalnimi.

1. Pogovori z umetniki, kulturnimi menedžerji in sponzorji s področja vizualnih umetnosti so pokazali na temeljno preobrazbo umetnostnega sistema in kulturnih institucij na tem področju. Za večino intervjuvancev je bila »nacionalna umetnost« psovka tako kot »provincializem«, zato naj bi bil nujen premik, ki so ga napovedovali, vključitev umetnikov in institucij v »mednarodni umetnostni sistem«. Umetniki so bili pripravljeni odreči se svojega družbenega okolja, »nacije«, kolikor jo je ostalo v globalizacijskih procesih, da se pridružijo mednarodnemu umetnostnemu sistemu, v katerem glavni čuvaji, mednarodni sejmi in bienali, postavljajo »estetske kriterije« iz svoje pozicije svetovne ekonomske in politične moči. Umetniki in nacionalne institucije zato obstajajo, če si zagotovijo prostor v umetnostnem sistemu, se pravi, če se vključijo v abstraktni umetnostni sistem brez podlage v konkretni družbeni skupnosti. Kot je povzel komentator Boris Buden, sodobna umetnost je umetnost po razpadu družb.

Artikulacija sodobne umetnosti skozi »umetnostni sistem« ima učinke na delovanje muzeja sodobne umetnosti, ki je prevzel podjetniški način dela in se prelevil v »anti-muzej«. Medtem ko je tradicionalni muzej kanoniziral že uveljavljena dela z družbenim priznanjem, »anti-muzej« vlaga kapital v še nepriznana dela mladih avtorjev, da bi ustvaril bodisi profit bodisi simbolni kapital ali raje oboje, saj sta v umetnostnem sistemu oba neločljivo povezana. Tako kot se je nacionalna kultura stopila z mednarodnim umetnostnim sistemom, je tudi umetnostni sistem zbrisal razlike med nacionalnimi in alternativnimi ali subkulturnimi institucijami, med katerimi je prej obstajalo plodno rivalstvo, a se zdaj vse prerivajo za isto stojnico na mednarodnih sejmih.

2. Področje gledališča, ugotavlja poročilo o uprizoritvenih umetnostih, je dolgo obvladoval boj med nacionalnim gledališčem (»totalitarnim kranjskim reprezentativnim gledališčem«, kot se je izrazil intervjuvanec) in neodvisnim performativnim gledališčem. Ta boj je prekinila nova generacija gledaliških avtorjev, ki je pripeljala h koncu idejo »dolge kulturne revolucije« s predpostavko, da je mogoče vplivati na družbo iz kulture: da naj bi bilo mogoče z radikalno reformo kulturnih institucij in z novimi umetnostnimi praksami sprožiti pomembne družbene spremembe. Nova generacija ni več kulturocentrična (o čemer govori Borislav Mikulić v komentarju) kot generacije pred njo, temveč je zavzela pragmatičen odnos do umetnosti in začela nagovarjati občinstvo kot skupnost realnih ljudi, ki iščejo v gledališču odziv na realne družbene probleme v nasprotju s komodificiranimi spektakelskimi praksami množičnih medijev. Perverzni učinek je, da se je iz estetskih bojov kakor feniks dvignilo staro nacionalno gledališče, ne da bi se ga pretekli boji kakorkoli dotaknili, s staro ideološko prtljago, a z vnano potrošniško kulturo. To je, zdi se, pokopalo želje po nujnih institucionalnih spremembah v gledališču.

3. S pogovori z udeleženci v glasbeni produkciji, ki je bolj kot vse druge povezana z globalnimi industrijami, smo dobili pomemben pogled na delovanje »kreativnih industrij«. Na podlagi analize pogovorov smo identificirali tri vrste socializacije skozi glasbo: »politično«, »romantično« in »ekonomsko«. Zadnja je najbolj zanimiva za analizo delovanja kulturnih industrij v povezavi z množičnimi mediji in z ekonomskimi interesi, zato je poročilo tudi pomembno izhodišče za občo analizo sodobne ekonomije. Transformacije glasbene

produkcije so se začele z razvojem digitalnih tehnologij in internetnih omrežij, zaradi česar založbe niso mogle več služiti denarja s prodajo glasbenih plošč. Dotlej so se že izučile »merchandisinga«, zato so iz teh dejavnosti preprosto naredile glavno poslovno strategijo. Z glasbeniki so začele sklepati pogodbe »360 stopinj«, s katerimi so glasbeniki prisiljeni odstopiti založbi poleg prihodkov od prodaje glasbenih plošč tudi materialne avtorske pravice, organizacijo koncertov in nastopov ter iskanje sponzorskih sredstev. Četudi je s stališča glasbenika produkcija novih glasbenih del poceni in zlahka dostopna, zaradi česar bi lahko postali skorajda neodvisni od založnikov, niso postali emancipirana in neodvisna delovna sila, kot mislijo zagovorniki kreativnih industrij (denimo, Richard Florida). Nasprotno, meja, ki jih loči od valorizacije njihovega proizvoda, je dostop do javnosti. Ta meja se je postavila med ustvarjalci in založniki kot proces socializacije glasbenega izdelka, ki ga nadzoruje glasbena industrija z novimi storitvami prodajanja avtorskih pravic, posredovanja pri javnih predstavitev, oglaševanja in iskanja sponzorjev. Skratka, glasbena industrija išče donos v vseh porah, kjer javnost prihaja v stik z glasbenikom kot njenim medijskim izdelkom, pri čemer si ustvarja monopole na glasbeno-medijskem področju. Analiza glasbe je pripeljala do pomembne ugotovitve o položaju nove »kognitivne delovne sile«, ki ima sicer prost dostop do produkcijskih sredstev, ločena pa je od socializacije svojih produktov, kar omogoča kulturnim industrijam nov način izkoriščanja »človeških virov«.

4. Tudi zadnje poročilo o založništvu je zanimivo kot obča analiza kulturnih industrij v polperiferem okolju. Na področju založništva imamo svojo »multinacionalko«, ki si je razširila trg na balkanski prostor, vendar pa je njena poslovna strategija omejena na posredniško funkcijo med globalnimi multinacionalkami in nerazvitimi lokalnimi trgi. Slovenska založniška produkcija pa se je radikalno razdelila na komercialno »množičnost v neplemenitem pomenu besede«, če parafraziramo komentar Gregorja Kocijana, in javno subvencionirani založniški program. Kot so povedali sogovorniki, naj bi bila naloga kulturne politike uravnovežiti razmerja med založniki, v kolikor »trg sam ne poskrbi, da založbe s prevelikim tržnim deležem ne dobijo resnih tekmecev«. Predstava o idealnem ravnotežju pa se razblini ob prevladujočem vedenju založnikov, ki se ne morejo zadržati pred tekmeci, ker morajo, zato da si razširijo trg, poskušati izriniti morebitne tekmece in se uveljaviti kot monopolisti. Država jih lahko poučuje, jim pomaga s subvencijami za kvalitetne knjige, z intervencijami lahko celo omeji njihove interese, vendarle jih ne more ustaviti v pustošenju svobodne konkurence, da bi si povečali tržni delež in dobiček. Javno subvencioniranje pri tem pogosto rabi kot alibi družbeno neodgovornim založniškim politikam, češ da mora izdajo kvalitetnih knjig odgovornost prevzeti država.

Vzporedno z empiričnim delom je skupina opravila tudi raziskavo o spoznavnih podlagah sodobnih teorij (britanskih kulturnih študij, francoske kulturne zgodovine in ameriške nove kulturne zgodovine), da bi skozi kritično analizo sodobnih teorij kulture premislila o svojih [6]

prijemih. Nove teorije kulture so se oprle na raziskovalni prelom z epistemničnimi predpostavkami in metodologijami ekonomske in socialne zgodovine, s čimer so se odprle novemu »materializmu« in teoriji reprezentacije. Raziskovalci smo si ob tem zastavili vprašanje, ali niso sodobni zgodovinski koncepti in metodologije navsezadnje le nove preobleke za stare zastavitve – zgodovinske faktografije pod krinko novega materializma in ideje »mentalitet« pod teorijo reprezentacije? Zato smo ugotovili, da je potrebno njihove zastavitve zaostriti in odpreti nastavke za raziskovanja kulture kot sfere, ki je ni mogoče reducirati na posamični ekonomski, družbeni ali kulturni vidik, saj so vsi ti vidiki povezani v svoji kompleksnosti, kajti, ko govorimo o kulturi, hkrati govorimo o samih ideoloških predstavah o kulturi in zgodovinsko pogojenih družbenih razmerjih, v katerih je nastala.

Raziskovalna skupina je s teoretsko analizo sodobnih teorij kulture prispevala primerna spoznavna orodja, ki so ji omogočila analizo obširnega empiričnega gradiva v regionalnem in lokalnem okviru. V poročilih smo zato lahko primerno opisali učinke globalnih procesov na lokalne kulturne produkcije, preučili notranje logike kulturnih produkcij v pogojih globaliziranega umetniškega sistema oziroma kulturnih industrij ter njihove možnosti v svetovni tekmi s sedanjimi kulturnimi politikami.

[1]

Glej poročili Maje Breznik, »Primerjava Avstrije, Slovenije, Hrvaške in Italije« in Nikole Janovića, »Avstrijska kulturna politika in poročilo o stanju kulturne industrije«, oboje objavljeno na spletni strani raziskave: <http://www.ff.uni-lj.si/fakulteta/Dejavnosti/ZIFF/BREZNIK/default.htm>.

[2]

Ksenija H. Vidmar, *Evropska kulturna politika kot instrument krepitve družbene kohezivnosti*, <http://www.ff.uni-lj.si/fakulteta/Dejavnosti/ZIFF/BREZNIK/default.htm>; Maja Breznik, »Konec estetske socialne države: polje kulturne produkcije med preteklostjo in prihodnostjo«, *Maska*, 2008, št. 115/116, str. 20-27.

[3]

Rastko Močnik, »Mezda, cena in profit« in Maja Breznik, »Spreminjanje pogojev v samostojnih poklicih v znanosti in umetnosti«, oboje objavljeno v: Goran Lukič in Rastko Močnik (ur.), *Sindikalno gibanje odpira nove poglede*, Ljubljana: ZSSS, 2008, str. 143-148. Učinek prekarizacije v kulturi se kaže v zmanjševanju neposrednih plačil avtorjem za njihova dela in v prelaganju plačil na posredna plačila (kot so nadomestila iz pravic kolektivnega upravljanja avtorskih pravic) ali na štipendije. S tem morajo avtorji prevzeti velik delež založnikovega tveganja in upati na dohodek iz »rente«. Četudi so avtorju eksistenčni pogoji neznosni, ga v pokornosti drži obljuba na odrešitev, na pravičnice rente, ki naj bi se nekoč začele stekati iz lastninskih pravic nad stvaritvami.

[4]

Maja Breznik, »Culture in the region and beyond«, v: ICCPR. Istanbul: Istanbul Metropolitan Municipality: Yeditepe University, 2007-2008, 15 str., <http://iccpr2008.yeditepe.edu.tr/papers.html>.

[5]

Vsa poročila so objavljena na spletni strani raziskave: <http://www.ff.uni-lj.si/fakulteta/Dejavnosti/ZIFF/BREZNIK/default.htm>. Za vizualno področje sta komentar pisala Eda Čufer in Boris Buden, za gledališče Dragan Klaić in Borislav Mikulić, za glasbo Primož Krašovec in Polona Poberžnik ter za založništvo Gregor Kocijan in Aldo Milohnič. Pri poročilu za glasbeno področje je kot zunanja sodelavka sodelovala Lidija Radojević. Rokopisi bodo objavljeni v knjigi, ki je bila z delovnim naslovom *Sodobna kultura v krizi družbene kohezivnosti* sprejeta v založniški program Založbe Sophia za leto 2011.

[6]

Maja Breznik, »L'oubli épistémologique: les ancrages du savoir dans l'histoire culturelle«, v: VAUDAY, Patrick et al (ur.), *Histoire de l'oubli en contextes postsocialiste et postcolonial*, Koper, Univerza na Primorskem, 2009, str. 41-55.

4. Ocena stopnje realizacije zastavljenih raziskovalnih ciljev³

Raziskava je analizirala nacionalne kulturne politike v regiji (Avstrija, Italija, Hrvaška, Slovenija) in izbranih mest v Sloveniji (Ljubljana, Maribor, Koper) ter v regiji (Graz/Gradec, Trieste/Trst in Zagreb) skupaj z dejanskimi praksami in kulturnimi procesi. Raziskava je potrdila veliko vzajemno povezanost kulture in gospodarstva, vendar je relativizirala prevladujočo predpostavko o izjemnem pomenu »kulturnih industrij« za gospodarsko rast. Trditev je nadomestila s tezo, da je večji pomen kulture za gospodarstvo v širjenju tržne regulacije na področje kulture. Kot je pokazala raziskava, se to kaže v prestrukturaciji kulturnih institucij, zlasti v Avstriji in v Italiji, regulaciji delovne sile na tem področju, strukturi potrošnje kulturnih dobrin, spreminjanju državnih podpornih mehanizmov in podobno.

Podrobnejše analize delovanja kulturnih produkcij so pokazale na še bolj prefinjene vezi med kulturo in gospodarstvom. Analize smo opravili na podlagi pol-strukturiranih intervjujev z umetniki, kulturnimi administratorji, producenti, posredniki, direktorji kulturnih institucij, sponzorji ter na osnovi zbranih statističnih podatkov in dokumentov ... Analize opisujejo inherentno spreminjanje kulturnih institucij pod pritiski globalnih umetnostnih sistemov in kulturnih industrij, ki so spolzele izpod kontrole državne in lokalne kulturne administracije. Raziskava je v področnih poročilih (o vizualnih umetnostih, gledališču, glasbi in založništvu) opozorila na velike specifičnosti posamičnih področij, zato enotni regulacijski in podporni mehanizmi dosegajo zelo raznolike (včasih celo kontradiktorne ali perverzne) učinke. Razne kulturne produkcije imajo skupno značilnost na zelo abstraktni ravni, da nove umetnine (ali raje »kulturne dobrine«) ne nastajajo več v stiku z realnim občestvom, se pravi, v realnem družbenem kontekstu, temveč se opirajo vse bolj na svetovni umetniški sistem ali globalne kulturne industrije, ki oblikujejo »estetske kriterije« na osnovi strategij iskanja profitov. Sodobna umetnost je, kot piše komentator Boris Buden, umetnost po razpadu družb spričo globalizacijskih procesov. Družbena integracija (t. i. »vključujoča rast«) bo potemtakem v prihodnosti odvisna tudi od načinov reintegracije kulturne produkcije v družbo, k čemur lahko naša raziskovalna poročila pomembno prispevajo.

Raziskovalci smo v analizah empiričnega gradiva izdelali nove koncepte, ki se sčasoma že uveljavljajo v znanstveni skupnosti (»anti-muzej«, »ekonomska socializacija«, ločitev delovne sile od socializacije produktov, "splošni skepticizem" ...).

Poskrbeli smo tudi za javni dostop do raziskovalnih poročil, ki so vsa objavljena na spletni strani raziskave (<http://www.ff.uni-lj.si/fakulteta/Dejavnosti/ZIFF/BREZNIK/default.htm>) pri Znanstvenem inštitutu Filozofske fakultete. Raziskovalne ugotovitve smo predstavili na številnih slovenskih in mednarodnih konferencah, objavili članke in dve monografiji, od katerih je ena že izšla, druga pa je v pripravi.

5. Utemeljitev morebitnih sprememb programa raziskovalnega projekta⁴

Kot je mogoče ugotoviti iz opisnega poročila, je raziskovalna skupina v celoti dosegla in uspešno izvedla vse zastavljene cilje iz projektnega načrta.
Raziskovalnega programa ni bilo potrebno spreminjati.

6. Najpomembnejši znanstveni rezultati projektne skupine⁵

Znanstveni rezultat		
1.	Naslov	<i>SLO</i> Maja Breznik, Kultura danajskih darov
		<i>ANG</i> Maja Breznik, Culture of Danaian Gifts
	Opis	<i>SLO</i> Knjiga analizira sfero kulture na začetku in koncu dolgega zgodovinskega obdobja moderne Evrope: v 15. stoletju, ko se je vzpostavila kot avtonomna sfera, in v naši sodobnosti, ko se tržna regulacija širi na področje kulture. V nasprotju s predpostavko o samodejnih kohezivnih učinkih kulture pokaže, da ima lahko kultura družbeno razdiralno moč: da opravlja funkcijo danajških darov. Tezo utemelji na konkretnih študijah: zgodovinskega mecenstva, ki je v renesansi rabilo kot alibi za prepovedane finančne posle, avtorskih pravic v sodobnosti, ki postajajo pomemben vir akumulacije kapitala ...
		<i>ANG</i> The book analyses the sphere of culture in the long period of Modern Europe: it starts with the 15th century when the culture as autonomous sphere was established and ends with our time when the market regulation overflows the field of culture. Contrary to the presupposition about spontaneous cohesive effects of culture, the book shows that it is a destructive power and has a function of Danaian gift. Concrete studies demonstrate the thesis: sponsorship to the arts as an alibi for prohibited financial operations in the past, authors' rights as important source of accumulation of the capital ...
	Objavljeno v	Kultura danajskih darov, Ljubljana, Sophia, 2009
	Tipologija	2.01 Znanstvena monografija
	COBISS.SI-ID	245946112
2.	Naslov	<i>SLO</i> Ksenija V. Horvat, Potrošnja evropske identitete: prikrita stran potrošništva v EU
		<i>ANG</i> Ksenija V. Horvat, Consuming European identity: the inconspicuous side of consumerism in the EU
	Opis	<i>SLO</i> Članek obravnava odnos med potrošništvom in oblikovanjem evropske identitete. Prikaže, kako se "Evropa" državljanom ne kaže samo v obliki abstraktnega političnega koncepta, temveč tudi na način banalnega vsakdanjega doživljanja, ki se v prostoru nekdanjih socialističnih družb artikulira predvsem prek spominov na hladno vojno. S prilagoditvijo Veblenovega koncepta "razkazovalne" v "prikrito potrošnjo" izpostavi ljudski odpor do oblikovanja "dveh Evrop", ki vzpostavlja nove oblike kulturnih delitev in civilizacijskih opredeljevanj med nekdanjim vzhodom in zahodom.
		<i>ANG</i> This paper deals with the question of the relationship between consumerism and formation of European identity. It is argued that the notion of Europe is not made present to the citizens only in the form of an abstract political concept but is, above all, a lived reality of everyday, banal, experience. In the former socialist states, this experience is, by and large, guided by memories of the Cold war era. Adopting the Veblen's concept of conspicuous into "inconspicuous" consumption, the author then discusses the political and ideological effects of the construction of "two Europes".
	Objavljeno v	International journal of cultural studies ISSN 1367-8779. - Vol. 13št. 1 (2010), str. 25-41.
	Tipologija	1.01 Izvirni znanstveni članek
	COBISS.SI-ID	40165218
3.	Naslov	<i>SLO</i> Maja Breznik, L'oubli épistémologique: les ancrages du savoir dans l'histoire culturelle [Epistemična pozaba: spoznavna podlaga kulturne zgodovine]
		<i>ANG</i> Maja Breznik, Epistemological oblivion: traces of knowledge in cultural history

	Opis	SLO	Članek kritično oceni epistemološke osnove sodobnih teorij kulture: britanskih kulturnih študij, francoske kulturne zgodovine in ameriške nove kulturne zgodovine, ki so opravile odmeven raziskovalni prelom z znanstvenimi predpostavkami ekonomske in socialne zgodovine, ki so še nedavno pomembno vplivale na vse humanistične vede. Namesto tega so se te teorije obrnile k novemu »materializmu« in teoriji reprezentacije, ki pa so, kot pokaže članek, le nove preobleke za stare zastavitve – zgodovinske faktografije pod krinko novega materializma in ideje »mentalitet« pod teorijo reprezentacije.
		ANG	Article critically evaluates epistemological background of contemporary theories of culture: the British cultural studies, the French cultural history and the American new cultural history. They made a resonant break with the scientific prepositions of economic and social history that have until recently influenced the Humanities. They developed, instead, new materialism and theory of representation which are, the article assesses, new cloths for old research approaches: historical factography disguised as new materialism and the theory of mentalities as theory of representation.
	Objavljeno v		VAUDAY, Patrick (ur.), MOČNIK, Rastko (ur.), ZUPANC EČIMOVIĆ, Paula (ur.), ROTAR, Drago B. (ur.). Histoire de l'oubli en contextes postsocialiste et postcolonial, (Knjižnica Annales Majora). Koper: Université de Primorska, Centre de recherches scientifiques, Maison d'édition Annales: Société d'histoire de Primorska Sud, 2009, str. 41-55.
	Tipologija		1.16 Samostojni znanstveni sestavek ali poglavje v monografski publikaciji
	COBISS.SI-ID		41599586
4.	Naslov	SLO	Rastko Močnik, Upravljanje s partikularnim in njegovi družbenopolitični učinki
		ANG	Rastko Močnik, Regulation of the Particular and Its Socio-Political Effects
	Opis	SLO	Članek obravnava logiko sodobnega kapitalizma in njeno artikulacijo s kulturnimi ideologijami, vlogo religioznih in identitetnih ideologij v političnem ekstremizmu. Analizira temeljni prelom med klasičnim kapitalizmom (ločitev delovna sila\produkcijska sredstva) in sodobnim kapitalizmom (ločnica delovna sila+produkcijska sredstva\družbeni pogoji produkcije). V sodobnosti so pravne, kulturne in ideološke prakse produkcijski dejavniki (kognitivni kapitalizem; družba znanja) in hkrati dejavniki specifične družbene integracije, ki vključuje ločevanje producenta od pogojev produkcije.
		ANG	The article discusses the logic of contemporary capitalism, its articulation with cultural ideologies, and the role of religious and identity ideologies in political extremism. It analyses the fundamental discontinuity between classical capitalism (labour force/production means division) and contemporary capitalism (labour force + production means/social conditions of production division). Legal, cultural and ideological practices are now both factors of production and factors of social integration that entails the separation of the producer from social conditions of production.
	Objavljeno v		TARABOUT, Gilles (ur.), SAMADDAR, Ranabir (ur.). Conflict, power, and the landscape of constitutionalism. New Delhi: Routledge, cop. 2008, str. 182-209.
	Tipologija		1.06 Objavljeni znanstveni prispevek na konferenci (vabljen predavanje)
	COBISS.SI-ID		37046882
5.	Naslov	SLO	Ksenija V. Horvat, Srednja Evropa in evropska dediščina
		ANG	Ksenija V. Horvat, Mitteleuropa and the European Heritage
	Opis	SLO	Študija obravnava koncept "Mitteleurope« z vpogledi v politično in kulturno stvarnost post-socialistične slovenske družbe. Primerjalna analiza srednjeevropskih, trans-evropskih in slovenskih prilagoditev pojma Mitteleuropa pripelje do sklepa, da je Mitteleuropa predvsem diskurz: čeprav se ljudje nemara s pojmom identificirajo, ne gre za prostor identitete, pač pa za kulturni način interpretacije, ki, navkljub svojim imperialnim konotacijam, omogoča razvoj multiperspektivne Evrope. Članek je bil objavljen v ugledni reviji European journal of social theory, posvečeni temi Mitteleurope. This study aims to theoretically further the concept of 'Mitteleuropa', with the insights from political and cultural reality of post-socialist society. A

	ANG	comparative analysis of European, CE and Slovenian appropriations of this notion leads to the conclusion that Mitteleuropa is predominantly a discourse: although people may identify with it, it does not denote a space of/or identity, but a mode of interpretation which, despite its imperial meanings, allow for the development of multiperspectival Europe. The paper was published in the top-ranked journal, devoted to the issue of Mitteleuropa.
Objavljeno v	European journal of social theory. - ISSN 1368-4310. - Let. 11, št. 2 (2008), str. 203-218.	
Tipologija	1.01 Izvirni znanstveni članek	
COBISS.SI-ID	36444258	

7. Najpomembnejši družbeno-ekonomsko relevantni rezultati projektne skupine⁶

Družbeno-ekonomsko relevantni rezultat		
1.	Naslov	SLO BREZNIK, Maja. Kultura v regiji in onkraj: splošni skepticizem skozi leče kulturne krize.
		ANG BREZNIK, Maja. Culture in the region and beyond: general scepticism through the lens of cultural crisis.
	Opis	SLO Članek obravnava procese na področju kulture v Sloveniji in vključuje komparativni pregled stanja in sprememb v treh sosednjih državah – Italiji, Avstriji in Hrvaški. Problematika je predstavljena z vidika splošnih globalnih procesov, predvsem evropskih procesov, da bi ugotovila možnosti, ki jih imajo s sedanjimi kulturnimi politikami. kontradiktorne interese.
		ANG The article investigates processes in the field of culture in Slovenia, with a comparative scanning of the situations and transformations in three neighbouring states – Italy, Austria and Croatia. The topic is presented in the perspective of general global and particularly European processes, in the view to analyse the chances they have under their present cultural policies.
	Šifra	B.06 Drugo
	Objavljeno v	BERG, JaapJan. Huizen in transformatie : interventies in Europese gentrification : interventions in European gentrification. Rotterdam: NAI, cop. 2008, str. 42-57.
	Tipologija	1.17 Samostojni strokovni sestavek ali poglavje v monografski publikaciji
	COBISS.SI-ID	701549
2.	Naslov	SLO VIDMAR, Ksenija H. Spol, bledost in medijski rasizem v postsocialistični Sloveniji]
		ANG VIDMAR, Ksenija H. Gender, Whiteness and Media Racism in Post-Socialist Slovenia.
	Opis	SLO Prispevek obravnava kulturne reprezentacije spola v post-socialistični Sloveniji. Študija posebno pozornost nameni vprašanju kulturni razlike in artikuliranju kulturnega rasizma v slovenskih medijih, ko gre za družbene portrete Romov. Avtorica trdi, da je spol zanemarjeni vidik raziskovanja romofobne konstrukcije nacionalne identitete v slovenski tranzicijski družbi. Tudi sicer bi morala kritična kulturna analiza več pozornosti nameniti hegemonemu "sodelovanju" etnične in spolne razlike, ko se odmerja prostor "našosti" in "drugosti".
		ANG The paper addresses cultural representations of gender in post-socialist Slovenia. The central focus is on questions of cultural difference and the articulation of cultural racism in Slovene news media as far as social depictions of the Roma are concerned. The author claims that gender is a neglected aspect in the investigation of the Romophobic construction of national identity in the Slovene transition society. A critical cultural analysis should pay more attention to the hegemonic "collaboration" of gender and ethnicity in delineating the spaces of "us" and "others".
	Šifra	B.03 Referat na mednarodni znanstveni konferenci
	Objavljeno v	No end of transition? / International communication Conference, March 14-15, 2008, Ljubljana, Slovenia Ljubljana : Slovene Communication Association, 2008.
	Tipologija	1.12 Objavljeni povzetek znanstvenega prispevka na konferenci
		36246114

	COBISS.SI-ID	
3.	Naslov	SLO BREZNIK, Maja. Vloga kulture v strategijah mestnega oživljanja.
		ANG BREZNIK, Maja. The role of culture in the strategies of urban regeneration.
	Opis	SLO Članek obravnava vprašanje oživljanja mest, katerega pomen se povečuje s prenosom politične oblasti z državne na lokalno raven. Medtem ko se država v glavnem posveča podpori »nevidne roke« svobodnega trga, se mesta sama borijo z revščino, recesijo in družbenimi konflikti na svojem področju. Mesta so morala povzeti heterogene vloge: spodbujati morajo lokalne industrije in jamčiti družbeni mir. S tem so prevzela nevhvaležno nalogo, da usklajujejo kontradiktorne interese.
		ANG The article examines the question of urban regeneration that has grown in importance as a result of the transfer of political power from nation state to the local levels. While national authorities mostly limit themselves to assisting the 'invisible hand' of the free market, cities remain alone in combating poverty, economic decline and social conflicts within their domain. They have to assume heterogeneous roles: they encourage local economies and guarantee social peace. Cities have been accorded the unrewarding task of managing contradicting interests.
	Šifra	B.03 Referat na mednarodni znanstveni konferenci
	Objavljeno v	ICCPR [Elektronski vir] / 5th International Conference on Cultural Policy Research, Istanbul, 20-24 August 2008 Istanbul : Istanbul Metropolitan Municipality : Yeditepe University, 2007-2008. - 15 str.
	Tipologija	1.08 Objavljeni znanstveni prispevek na konferenci
	COBISS.SI-ID	677997
4.	Naslov	SLO BREZNIK, Maja. Splošni skepticizem v umetnosti
		ANG BREZNIK, Maja. General scepticism in the arts
	Opis	SLO Prispevek vpelje nova koncepta v družbeno teorijo umetnosti: "posebni skepticizem" in "splošni skepticizem". "Posebni skepticizem" se kaže v nezaupanju umetnikov v umetniške sposobnosti svojih kolegov, kljub temu pa ne omaja zaupanja v umetnost kot družbeno institucijo. "Splošni skepticizem" je sicer vdolan v logiko moderne umetniške prakse, a se kljub temu "nedopustne transgresije" v umetnosti vsakič končajo z obnovo umetnosti. S tem prispevek razkrije skriti mehanizem delovanja družbene institucije umetnosti, ki dela iz umetnosti "zadnjo ideološko trdnjavo".
		ANG Presentation introduces two new concepts: "partial scepticism" and "general scepticism". "Partial scepticism" is a disbelief of artists in artistic accomplishments of their colleagues, but it nevertheless generates a strong belief in the arts. The "general scepticism" is incorporated into the logic of modern artistic practices, but nevertheless the "unforgivable transgressions" in the arts every time result into a renewal of the arts. Presentation reveals the hidden mechanism of the social art institution's functioning that makes the arts the "last ideological fortress".
	Šifra	B.03 Referat na mednarodni znanstveni konferenci
	Objavljeno v	Regulated liberties / [organized by] The School of Art Studies. - Turku : School of Art Studies, 2009. - Str. 25.
	Tipologija	1.12 Objavljeni povzetek znanstvenega prispevka na konferenci
	COBISS.SI-ID	737389
5.	Naslov	SLO MOČNIK, Rastko, IVEKOVIĆ, Rada. Pogovor z Rastkom Močnikom: Nova hrana za topove
		ANG MOČNIK, Rastko, IVEKOVIĆ, Rada. Interview with Rastko Močnik: The new cannon fodder
	Opis	SLO Vplivna revija, ki jo izdaja Collège international de philosophie pri osrednji založbi Presses universitaires de France v vsaki številki objavi pisni intervju o pomembni temi z uglednim gostom. Avtor je dognanja raziskave razširil na problematiko terorizma. Po terorističnih metodah posegajo odpori z versko, etnično ali kulturalistično ideologijo: vodijo jih lokalne vladajoče in izkoriščevalske skupine. S terorizmom ali brez njega je v tem obzorju mogoče le en izid: koalicija med centralnimi vladajočimi formacijami (transnacionalnimi, državami, zvezami) in perifernimi kompradorskimi

		razredi.
	ANG	Influential journal published by Collège international de philosophie at PUF interviews a prominent guest on a relevant topic in each issue. The author has extended some findings of the project to the problem of terrorism. Terrorist methods are used by resistance movements based on religious, ethnic or culturalist ideologies. These movements are guided by local elites. With terrorism or without it, this horizon opens towards one and the same final result: coalition between central ruling formations (transnational, states, unions of states) and peripheral comprador elites.
Šifra	B.06	Drugo
Objavljeno v	Rue Descartes. - ISSN 1144-0821. - Vol. 62, št. 4 (2008), str.80-95.	
Tipologija	1.04	Strokovni članek
COBISS.SI-ID	38199138	

8. Drugi pomembni rezultati projektne skupine⁷

Objave na spletni strani raziskave (http://www.ff.uni-lj.si/fakulteta/Dejavnosti/ZIFF/BREZNIK/PlesWeb/default.htm) • Maja Breznik, Polje kulturne produkcije na področju založništva • Gregor Kocijan, Komentar ... • Lidija Radojević in Maja Breznik, Polje kulturne produkcije na področju glasbenih umetnosti • Primož Krašovec, Komentar ... • Polona Poberžnik, Komentar ... • Maja Breznik, Polje kulturne produkcije na področju uprizoritvenih umetnosti • Borislav Mikulić, Pozornica kao tranzicijska ustanova. • Dragan Klaić, Komentar ... • Maja Breznik, Polje kulturne produkcije na področju vizualnih umetnosti • Eda Čufer, Komentar ... • Boris Buden, Art After the End of Society • Ksenija H. Vidmar, Evropska kulturna politika kot instrument krepitve družbene kohezivnosti • Maja Breznik, Primerjava kulturnih politik Avstrije, Slovenije, Hrvaške in Italije • Maja Breznik, Polje sodobne kulturne produkcije • Maja Breznik, Culture in the Region and Beyond • Maja Breznik, Kulturne politike v mestih srednjeevropske regije • Nikola Janović, Pregled avstrijske kulturne politike Predstavitve na univerzah, konferencah ipd.: Brighton (Intercultural dialogue and the Schengen Europe, 2008) Istanbul (ICCP, 2008), Lille (Frontieres invisibles, 2009), Lipica (Kdo izbere?, 2009), Ljubljana (Kultura kot dejavnik družbenega razvoja, 2009; Arhitekti, naročniki in družba, 2009 ...), London (Is There a Cosmopolitan Patriotism?, 2009) Maribor (ZBDS, 2009; 15. MFRU, 2009), Nova Gorica (Consuming European identity, 2009) Koper (L'oubli épistémologique, 2008; Humanistični maraton, 2009, Slovenski muslimani ali muslimanski Slovenci?, 2009), Pariz (L'Europe en partage, 2007; Puissances du communisme, 2010), Priština (Contemporary Art and Nationalism, 2007) Reka (Mine, Yours, Ours, 2008, 2009), Sainte-Etienne (Maitre ignorant, 2007), Sofija in Plovdiv (večkrat med 2007-10), Škocjan (2. mednarodni filozofski simpozij, 2009), Turku (Regulated liberties, 2009), Zagreb (Exit Europe, 2009).	
--	--

9. Pomen raziskovalnih rezultatov projektne skupine⁸

9.1. Pomen za razvoj znanosti⁹

SLO

Raziskava je proučevala kritičen trenutek v zgodovinski transformaciji kulturne sfere. Te procese je raziskovala v regionalnem okviru Srednje Evrope z empiričnim raziskovanjem (zbiranjem statističnih podatkov; analiziranjem dokumentov; intervjuvanjem glavnih udeležencev: kulturnih administratorjev, delavcev v kulturi, posrednikov, predstavnikov javnih in neodvisnih institucij, medijev itn.). Raziskava je zajela štiri države (Italijo, Avstrijo, Slovenijo in Hrvaško) in šest mest iz regije (Trst, Gradec, Zagreb, Ljubljano, Maribor in Koper). Sociološka analiza konkretnega empiričnega gradiva vpeljuje perspektivo »od spodaj navzgor« na ozadju sodobnih svetovnih procesov in zgodovinskih sprememb. Študije (objavljene v monografijah, revijah ali na spletni strani raziskave) razpirajo razumevanje heterogenih lokalnih konfliktov v homogenih globalnih procesih, v današnji razpustitvi »avtonomne« kulturne sfere in v selitvi kulturnih praks v jedro kapitalistične ekonomije kot pogoj, da se začne nov cikel ekonomske preobrazbe. Pomen za razvoj znanosti ima raziskava predvsem v povezovanju raznih vidikov, ki so bili doslej obravnavani ločeno: 1. kulturnih praks na lokalnih, regionalnih in nacionalnih ravneh, 2. kulturne ekonomije v okviru tako imenovanega kognitivnega kapitalizma, 3. kulturnih politik s sodobno restrukturacijo in deregulacijo kulturne sfere, 4. pravnih predpisov od institucionalnega urejanja kulturnih institucij do varstva avtorskih pravic. Projekt je tako zastavil raziskovanje sociologije kulture, ki je neposredno vključeno v dejanske prakse in procese ter hkrati opremljeno z analitičnimi teoretskimi orodji, ki se oblikujejo s križanjem raznih raziskovalnih problematik in prijemov. Iz križanj so bodisi nastali novi koncepti, kot so »anti-muzej«, »ekonomska socializacija«, »družbeni histrionizem« ..., ali pa so se pokazali koristni koncepti iz drugih disciplin, kot sta »posebni« in »splošni skepticizem«. Raziskovalno delo je bilo občutljivo tudi za razsežnosti »kulturnega preobrata« v humanističnih vedah, ki se predstavlja kot pomemben zasuk. Gre za naskok kulturnih teorij na družbene vede, z namenom da si prisvojijo proučevanje družbenosti in se vzpostavijo kot teorije družbe na sploh. Proučevanje kulture se je zato zdelo potrebno ločiti od takšnega »kulturnega determinizma«, ki jemlje »kulturo kot avtoritativen subjekt diskurza o družbenih razmerjih. »Kulturalizem« se je v raziskovalnem delu jasno pokazal kot del splošnega konteksta depolitizacije družbenih odnosov, razpada družb nasploh in razkroja družbenega pomena umetnostnih praks (cf. članke »L'Oubli épistémologique« in poročila z internetne stran: poročilo o vizualnih in uprizoritvenih umetnostih in komentarja Borisa Budna ter Borislava Mikulića). Pomemben je bil tudi znanstveni dialog, ki ga je zagotovila raziskovalna skupina z vabilom zunanjim sodelavcem, da napišejo komentar na poročila, ki so jih pripravili raziskovalni sodelavci. Vsa besedila raziskovalne skupine s prispevki vabljenih sodelavcev so dostopna na internetni strani, kjer so dostopna javnosti. Nekateri članki so bili že objavljeni v knjigi "Kultura danajskih darov" in v drugih knjigah ali revijah. Ostali članki bodo objavljeni v knjigi "Sodobna kultura v krizi družbene kohezivnosti" leta 2011.

ANG

The research examined a critical moment in the historical transformation of cultural sphere that is presently undergoing dramatic transformations under the impact of contradictory processes. Empirical research (collection of statistical data; analyses of documents; interviews with main social agents – cultural administrators, cultural workers, representatives of state and independent institutions, media...) covered a Central European region and comprised four countries (Austria, Italy, Croatia, and Slovenia) and six cities (Trieste, Graz, Zagreb, Maribor, Ljubljana, Koper).

Sociological analysis of empirical data introduced »bottom up« perspective with contemporary global processes and historical transformations on the horizon. Studies (published in books, reviews and on the internet site of research project), help to understand heterogeneous local conflicts within homogeneous global processes taking into consideration contemporary irruption of cultural practices into the heart of capitalist economy as a condition of its next cyclical transformation. Research reports significantly contributes to better analyses of cultural practices by integration of aspects that have until now been investigated separately: 1. cultural practices in local, regional, and national contexts; 2. cultural economy in the frame of cognitive capitalism; 3. cultural policies and their processes of restructuration and deregulation of cultural sphere; 4. varying juridical regulation: institutional regulations of cultural organizations and copyright system. Research involved sociology of culture approach that examines concrete practices and processes, while field works' conclusions are analyzed by analytical theoretical tools that have been produced through conjunction of various research topics and approaches.

In this way new concepts were produced, as "economic socialization", "social histrionism" and "anti-museum", or concepts from other disciplines were introduced, as "specific" and "general scepticism" from anthropology. Research articulated a position towards contemporary "cultural

turn" in the humanities. We defined it as an attempt to expand cultural theory towards general social theory, as an attempt to seize common social themes and to become general social theory. We identified it as "cultural determinism" that postulates its analytical object, culture, as its subject (Mulhern). In research work, "culturalism" proved to be a constituent part of neoliberal depoliticisation of social relations, disintegration of society in general and dissolution of social meaning of the arts (see article »L'Oubli épistémologique«, reports on visual art and performing arts as well as two articles by Boris Buden and Borislav Mikulić, published on the research project's internet site <http://www.ff.uni-lj.si/fakulteta/Dejavnosti/ZIFF/BREZNIK/default.htm>).

An important aspect of research work was "scientific dialogue" afforded through invitation of various experts to write commentaries on research reports. All research reports and commentaries are published on the internet site where they are accessible to the public. Many of reports were already published in the book "The Culture of Danaian Gifts" and in other reviews/books; the rest will be published in the book "Contemporary Culture in the Crisis of Social Cohesion" in 2011.

9.2. Pomen za razvoj Slovenije¹⁰

SLO

Osrednji problem raziskovanja je bila restrukturacija slovenske kulturne sfere, kulturnih praks in institucij s primerjalnim ogledom okoliške regije, artikulacija globalnih procesov v lokalnih okoljih in primerjava Slovenije na tem področju v širšem okviru. Rezultati raziskovalnega dela so obravnavali oblike povezav med kulturo in gospodarstvom, pri čemer so relativizirali tezo o pomenu kulture za gospodarsko rast. Kot pomembno se je vendarle v raziskavi pokazalo širjenje tržne regulacije na področje kulture, kjer sta Italija in Avstrija najdlje (v reformaciji javnih institucij v institucije zasebnega prava, regulaciji delovne sile, strukturi potrošnje kulturnih blag ...), Slovenija in Hrvaška pa jim počasi, a odločno sledita.

Študije raznih kulturnih produkcij (vizualnih umetnosti, uprizoritvenih umetnosti, glasbe in založništva) so pokazale na presenetljivo raznolike umetniške ideologije v vsaki od teh produkcij in na zelo specifične pogoje umetniške produkcije. V tem smislu bo raziskava v oporo državnim in lokalnim organom, ki sprejemajo politične odločitve, odločajo o financiranju in o razvojnih načrtih ter o državnih stališčih v mednarodnih institucijah. Analize logik kulturnih produkcij na področju vizualne, uprizoritvene in glasbene umetnosti ter knjižnega založništva predstavljajo razmerja med različnimi udeleženci (umetniki, javnimi in zasebnimi institucijami, posredniki, založniki, občinstvom...), njihove strategije, družbenogospodarske položaje ter sposobnosti, da se odzovejo na spreminjajoče pogoje in institucionalne spremembe. Te analize bodo pomagale vsem udeležencem, samim umetnikom, producentom in kulturnim politikom, da bolje razumejo svoj položaj, ki ga običajno ne vidijo onkraj lastnih interesov. Raziskovalni rezultati pomagajo razumeti sodobne kontradikcije:

- zakaj je kultura postala s »kulturnimi industrijami« donosna, ekonomski položaj umetnikov je kljub temu slabši;
- zakaj javne podpore v založništvu omogočajo izid kvalitetnih knjig, ne morejo pa pripraviti založnikov do bolj odgovorne založniške politike;
- zakaj so muzeji sodobne umetnosti postali anti-muzeji in zakaj izginjajo razlike med alternativnimi galerijami in nacionalnimi muzeji;
- zakaj je dostop glasbenikov do produkcije glasbe vse bolj enostaven, a so vedno bolj odvisni od založnikov in glasbenih agencij;
- zakaj se je reforma gledališkega sistem ustavila...

ANG

The central research problem was the restructuration of Slovene cultural sphere, of its practices and institutions with a comparative scanning of the situations and transformations in the region that assess upon potentials in Slovene culture in the regional and world context. The overall outcome of the research determines the elements in the cultural potential of Slovenia that remain insufficiently, or not at all, mobilised. The findings indicates the sufficiency-insufficiency of present trends, and offers suggestions about the ways how to strengthen the country's efforts, with particular attention to the possible advantages of co-operation with adjacent regions.

Research reports investigated types of connection between culture and economy showing the relativity of the idea about the importance of culture for economic growth. But the importance of market regulations extending upon the sphere of culture has been proven. Italy and Austria are far ahead in reformation of public institutions into institutions of private law, regulation of working force, structure of cultural consumption etc., while Slovenia and Croatia are slow, but determined followers.

Studies of various cultural productions (visual arts, performing arts, music and publishing) have

showed surprisingly different artistic ideologies in various cultural productions and very specific working conditions. These assessments will importantly assist state and local politicians/administrators in decision-making processes about strategic plans, allocation of funds and thoughtful cultural policy in the regional and global context. Analyses of cultural productions in the field of visual and performing arts, music and publishing present relations among various agents (artists, public and private institutions, mediators, publishers, public...), their strategies, socio-political positions and potentials to respond to changing conditions and institutional transformations. Analyses will help all agents to understand their position better and to see it beyond their own interests. Research will help to understand various contemporary contradictions:

- why "cultural" and "creative" industries have become profitable, but the economic position of the artists has not been improved;
- why public supports to publishing enable the production of qualitative books, but can not enforce publishers, especially big ones, to have better publishing programmes;
- why contemporary art museums have become anti-museums and why the differences between alternative galleries and national museums disappeared;
- why musicians have easier access to the production of music than ever before, but are more dependent on music publishers and agencies than before;
- why the reform of theatre system has been blocked...

10. Samo za aplikativne projekte!

Označite, katerega od navedenih ciljev ste si zastavili pri aplikativnem projektu, katere konkretne rezultate ste dosegli in v kakšni meri so doseženi rezultati uporabljeni

Cilj		
F.01	Pridobitev novih praktičnih znanj, informacij in veščin	
	Zastavljen cilj	☒ DA ☐ NE
	Rezultat	Dosežen
	Uporaba rezultatov	
F.02	Pridobitev novih znanstvenih spoznanj	
	Zastavljen cilj	☒ DA ☐ NE
	Rezultat	Dosežen
	Uporaba rezultatov	V celoti
F.03	Večja usposobljenost raziskovalno-razvojnega osebja	
	Zastavljen cilj	☒ DA ☐ NE
	Rezultat	Dosežen
	Uporaba rezultatov	V celoti
F.04	Dvig tehnološke ravni	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☒ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.05	Sposobnost za začetek novega tehnološkega razvoja	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☒ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.06	Razvoj novega izdelka	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☒ NE
	Rezultat	

	Uporaba rezultatov	
F.07	Izboljšanje obstoječega izdelka	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☒ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.08	Razvoj in izdelava prototipa	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☒ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.09	Razvoj novega tehnološkega procesa oz. tehnologije	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☒ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.10	Izboljšanje obstoječega tehnološkega procesa oz. tehnologije	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☒ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.11	Razvoj nove storitve	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☒ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.12	Izboljšanje obstoječe storitve	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☒ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.13	Razvoj novih proizvodnih metod in instrumentov oz. proizvodnih procesov	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☒ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.14	Izboljšanje obstoječih proizvodnih metod in instrumentov oz. proizvodnih procesov	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☒ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.15	Razvoj novega informacijskega sistema/podatkovnih baz	
	Zastavljen cilj	☒ DA ☐ NE
	Rezultat	Dosežen
	Uporaba rezultatov	V celoti
F.16	Izboljšanje obstoječega informacijskega sistema/podatkovnih baz	

	Zastavljen cilj	☐ DA ☒ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.17	Prenos obstoječih tehnologij, znanj, metod in postopkov v prakso	
	Zastavljen cilj	☒ DA ☐ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.18	Posredovanje novih znanj neposrednim uporabnikom (seminarji, forumi, konference)	
	Zastavljen cilj	☒ DA ☐ NE
	Rezultat	Dosežen
	Uporaba rezultatov	V celoti
F.19	Znanje, ki vodi k ustanovitvi novega podjetja ("spin off")	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☒ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.20	Ustanovitev novega podjetja ("spin off")	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☒ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.21	Razvoj novih zdravstvenih/diagnostičnih metod/postopkov	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☒ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.22	Izboljšanje obstoječih zdravstvenih/diagnostičnih metod/postopkov	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☒ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.23	Razvoj novih sistemskih, normativnih, programskih in metodoloških rešitev	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☒ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.24	Izboljšanje obstoječih sistemskih, normativnih, programskih in metodoloških rešitev	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☒ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.25	Razvoj novih organizacijskih in upravljaljskih rešitev	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☒ NE

	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.26	Izboljšanje obstoječih organizacijskih in upravljavskih rešitev	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☒ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.27	Prispevek k ohranjanju/varovanju naravne in kulturne dediščine	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☒ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.28	Priprava/organizacija razstave	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☒ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.29	Prispevek k razvoju nacionalne kulturne identitete	
	Zastavljen cilj	☒ DA ☐ NE
	Rezultat	Dosežen
	Uporaba rezultatov	V celoti
F.30	Strokovna ocena stanja	
	Zastavljen cilj	☒ DA ☐ NE
	Rezultat	Dosežen
	Uporaba rezultatov	V celoti
F.31	Razvoj standardov	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☒ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.32	Mednarodni patent	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☒ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.33	Patent v Sloveniji	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☒ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	
F.34	Svetovalna dejavnost	
	Zastavljen cilj	☒ DA ☐ NE
	Rezultat	Dosežen
	Uporaba rezultatov	V celoti

F.35	Drugo	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☒ NE
	Rezultat	
	Uporaba rezultatov	

Komentar

[F.01] Nova praktična znanja in informacije so na voljo kulturnim politikom in kulturnim administratorjem na spletni strani raziskave in v tiskanih objavah. Rezultati raziskave so bili predstavljeni tudi na simpozijih in konferencah zainteresirani publiki (umetnikom, kulturnim politikom ...), na katerih so bili sprejeti z velikim zanimanjem.

[F.15] Da, če vprašanje vključuje tudi spletno stran, na kateri so shranjena vsa raziskovalna poročila in brezplačno na voljo javnosti.

[F.17] Prenos znanja obstaja, vendar ga ne moremo kontrolirati.

11. Samo za aplikativne projekte!**Označite potencialne vplive oziroma učinke vaših rezultatov na navedena področja**

	Vpliv	Ni vpliva	Majhen vpliv	Srednji vpliv	Velik vpliv	
G.01	Razvoj visoko-šolskega izobraževanja					
G.01.01.	Razvoj dodiplomskega izobraževanja	☐	☐	☐	☐	
G.01.02.	Razvoj podiplomskega izobraževanja	☐	☐	☐	☐	
G.01.03.	Drugo:	☐	☐	☐	☐	
G.02	Gospodarski razvoj					
G.02.01	Razširitev ponudbe novih izdelkov/storitev na trgu	☐	☐	☐	☐	
G.02.02.	Širitev obstoječih trgov	☐	☐	☐	☐	
G.02.03.	Znižanje stroškov proizvodnje	☐	☐	☐	☐	
G.02.04.	Zmanjšanje porabe materialov in energije	☐	☐	☐	☐	
G.02.05.	Razširitev področja dejavnosti	☐	☐	☐	☐	
G.02.06.	Večja konkurenčna sposobnost	☐	☐	☐	☐	
G.02.07.	Večji delež izvoza	☐	☐	☐	☐	
G.02.08.	Povečanje dobička	☐	☐	☐	☐	
G.02.09.	Nova delovna mesta	☐	☐	☐	☐	
G.02.10.	Dvig izobrazbene strukture zaposlenih	☐	☐	☐	☐	
G.02.11.	Nov investicijski zagon	☐	☐	☐	☐	
G.02.12.	Drugo:	☐	☐	☐	☐	
G.03	Tehnološki razvoj					
G.03.01.	Tehnološka razširitev/posodobitev dejavnosti	☐	☐	☐	☐	
G.03.02.	Tehnološko prestrukturiranje dejavnosti	☐	☐	☐	☐	
G.03.03.	Uvajanje novih tehnologij	☐	☐	☐	☐	
G.03.04.	Drugo:	☐	☐	☐	☐	
G.04	Družbeni razvoj					

G.04.01.	Dvig kvalitete življenja	☐	☐	☐	☐	
G.04.02.	Izboljšanje vodenja in upravljanja	☐	☐	☐	☐	
G.04.03.	Izboljšanje delovanja administracije in javne uprave	☐	☐	☐	☐	
G.04.04.	Razvoj socialnih dejavnosti	☐	☐	☐	☐	
G.04.05.	Razvoj civilne družbe	☐	☐	☐	☐	
G.04.06.	Drugo:	☐	☐	☐	☐	
G.05.	Ohranjanje in razvoj nacionalne naravne in kulturne dediščine in identitete	☐	☐	☐	☐	
G.06.	Varovanje okolja in trajnostni razvoj	☐	☐	☐	☐	
G.07	Razvoj družbene infrastrukture					
G.07.01.	Informacijsko-komunikacijska infrastruktura	☐	☐	☐	☐	
G.07.02.	Prometna infrastruktura	☐	☐	☐	☐	
G.07.03.	Energetska infrastruktura	☐	☐	☐	☐	
G.07.04.	Drugo:	☐	☐	☐	☐	
G.08.	Varovanje zdravja in razvoj zdravstvenega varstva	☐	☐	☐	☐	
G.09.	Drugo: 	☐	☐	☐	☐	

Komentar

12. Pomen raziskovanja za sofinancerje, navedene v 2. točki¹¹

1.	Sofinancer				
	Vrednost sofinanciranja za celotno obdobje trajanja projekta je znašala:			EUR	
	Odstotek od utemeljenih stroškov projekta:			%	
	Najpomembnejši rezultati raziskovanja za sofinancerja			Šifra	
		1.			
		2.			
		3.			
		4.			
		5.			
	Komentar				
Ocena					
2.	Sofinancer				
	Vrednost sofinanciranja za celotno obdobje			EUR	

		trajanja projekta je znašala:			
		Odstotek od utemeljenih stroškov projekta:			%
		Najpomembnejši rezultati raziskovanja za sofinancerja			Šifra
	1.				
	2.				
	3.				
	4.				
	5.				
Komentar					
Ocena					
3.	Sofinancer				
		Vrednost sofinanciranja za celotno obdobje trajanja projekta je znašala:			EUR
		Odstotek od utemeljenih stroškov projekta:			%
		Najpomembnejši rezultati raziskovanja za sofinancerja			Šifra
	1.				
	2.				
	3.				
	4.				
	5.				
Komentar					
Ocena					

C. IZJAVE

Podpisani izjavljam/o, da:

- so vsi podatki, ki jih navajamo v poročilu, resnični in točni
- se strinjamo z obdelavo podatkov v skladu z zakonodajo o varstvu osebnih podatkov za potrebe ocenjevanja, za objavo 6., 7. in 8. točke na spletni strani <http://sicris.izum.si/> ter obdelavo teh podatkov za evidence ARRS
- so vsi podatki v obrazcu v elektronski obliki identični podatkom v obrazcu v pisni obliki
- so z vsebino zaključnega poročila seznanjeni in se strinjajo vsi soizvajalci projekta

Podpisi:

Marija Breznik Močnik	in	
podpis vodje raziskovalnega projekta		zastopnik oz. pooblaščen oseba RO

Kraj in datum:

Ljubljana

11.4.2010

Oznaka poročila: ARRS-RPROJ-ZP-2010-1/72

¹ Samo za aplikativne projekte. [Nazaj](#)

² Napišite kratko vsebinsko poročilo, kjer boste predstavili raziskovalno hipotezo in opis raziskovanja. Navedite ključne ugotovitve, znanstvena spoznanja ter rezultate in učinke raziskovalnega projekta. Največ 18.000 znakov vključno s presledki (približno tri strani, velikosti pisave 11). [Nazaj](#)

³ Realizacija raziskovalne hipoteze. Največ 3.000 znakov vključno s presledki (približno pol strani, velikosti pisave 11). [Nazaj](#)

⁴ Samo v primeru bistvenih odstopanj in sprememb od predvidenega programa raziskovalnega projekta, kot je bil zapisan v predlogu raziskovalnega projekta. Največ 3.000 znakov vključno s presledki (približno pol strani, velikosti pisave 11). [Nazaj](#)

⁵ Navedite največ pet najpomembnejših znanstvenih rezultatov projektne skupine, ki so nastali v času trajanja projekta v okviru raziskovalnega projekta, ki je predmet poročanja. Za vsak rezultat navedite naslov v slovenskem in angleškem jeziku (največ 150 znakov vključno s presledki), rezultat opišite (največ 600 znakov vključno s presledki) v slovenskem in angleškem jeziku, navedite, kje je objavljen (največ 500 znakov vključno s presledki), izberite ustrezno šifro tipa objave po Tipologiji dokumentov/del za vodenje bibliografij v sistemu COBISS ter napišite ustrezno COBISS.SI-ID številko bibliografske enote.

Navedeni rezultati bodo objavljeni na spletni strani <http://sicris.izum.si/>.

PRIMER (v slovenskem jeziku):

Naslov: Regulacija delovanja beta-2 integrinskih receptorjev s katepsinom X;

Opis: Cisteinske proteaze imajo pomembno vlogo pri nastanku in napredovanju raka. Zadnje študije kažejo njihovo povezanost s procesi celičnega signaliziranja in imunskega odziva. V tem znanstvenem članku smo prvi dokazali... (največ 600 znakov vključno s presledki)

Objavljeno v: OBERMAJER, N., PREMŽL, A., ZAVAŠNIK-BERGANT, T., TURK, B., KOS, J.. Carboxypeptidase cathepsin X mediates $\beta 2$ - integrin dependent adhesion of differentiated U-937 cells. Exp. Cell Res., 2006, 312, 2515-2527, JCR IF (2005): 4.148

Tipologija: 1.01 - Izvirni znanstveni članek

COBISS.SI-ID: 1920113 [Nazaj](#)

⁶ Navedite največ pet najpomembnejših družbeno-ekonomsko relevantnih rezultatov projektne skupine, ki so nastali v času trajanja projekta v okviru raziskovalnega projekta, ki je predmet poročanja. Za vsak rezultat navedite naslov (največ 150 znakov vključno s presledki), rezultat opišite (največ 600 znakov vključno s presledki), izberite ustrezen rezultat, ki je v Sifrantu raziskovalnih rezultatov in učinkov (Glej: <http://www.arrs.gov.si/sl/gradivo/sifranti/sif-razisk-rezult.asp>), navedite, kje je rezultat objavljen (največ 500 znakov vključno s presledki), izberite ustrezno šifro tipa objave po Tipologiji dokumentov/del za vodenje bibliografij v sistemu COBISS ter napišite ustrezno COBISS.SI-ID številko bibliografske enote.

Navedeni rezultati bodo objavljeni na spletni strani <http://sicris.izum.si/>. [Nazaj](#)

⁷ Navedite rezultate raziskovalnega projekta v primeru, da katerega od rezultatov ni mogoče navesti v točkah 6 in 7 (npr. ker se ga v sistemu COBISS ne vodi). Največ 2.000 znakov vključno s presledki. [Nazaj](#)

⁸ Pomen raziskovalnih rezultatov za razvoj znanosti in za razvoj Slovenije bo objavljen na spletni strani: <http://sicris.izum.si/> za posamezen projekt, ki je predmet poročanja. [Nazaj](#)

⁹ Največ 4.000 znakov vključno s presledki [Nazaj](#)

¹⁰ Največ 4.000 znakov vključno s presledki [Nazaj](#)

¹¹ Rubrike izpolnite/prepišite skladno z obrazcem "Izjava sofinancerja" (<http://www.arrs.gov.si/sl/progproj/rproj/gradivo/>), ki ga mora izpolniti sofinancer. Podpisan obrazec "Izjava sofinancerja" pridobi in hrani nosilna raziskovalna organizacija – izvajalka projekta. [Nazaj](#)

Obrazec: ARRS-RPROJ-ZP/2010 v1.00

C1-EF-D0-9E-03-5A-70-0C-BE-68-DE-43-A0-D1-B1-33-27-91-2E-73